

1965
lapkritis 9

REGLOTE

turinys

Rudenėli, ko nešoki	3
L. Žitkevičius	
Trys bičiuliai	4
A. Baronas	
Močiutė pasakoja	9
A. Giedrius	
Zuikių medžiotojas	11
St. Yla	
Aldutės paršiukas	12
V. Tamulaitis	
Nykštukų nelaimė	16
Dvynukių baisi liga	18
Danutė	
Rudens turtai	23
D. Lipčiūtė	
Kelmo galvosūkis	24
Truputį pagalvok	25
Puputis keliauja namo	26
Linutė	
Už jūrių marių	28
Ar žinai...	30
Mūsų kūryba	31
Šventės ir vardinės	32
St. Yla ir A. Salys	

ilustracijos

Ses. M. Eucharista	— psl. 1, 18, 26, 32
E. Muliolienė	— 3, 23
P. Osmolskis	— 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12,
	28, 29, 30
N. Baniėnė	— 6
Ses. M. Imelda	— 16, 17

IMMACULATA PRESS
Putnam, Connecticut 06260

eglutė

vaikų laikraštėlis

9

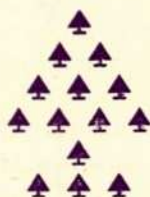
lapkritis 1965

LEIDŽIA

Lietuvių Kultūros Institutas

REDAGUOJA IR ADMINISTRUOJA

Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserys

metams — \$4.00

atskiras numeris 40¢

redakcijos ir administracijos
reikalais kreiptis:

“EGLUTĖ”

Immaculate Conception Convent

R. F. D. 2,

Putnam, Connecticut 06260

Atsiųsti rankraščiai tampa redakcijos nuosavybe. Redakcija rezervuoja sau teisę juos pakeisti ar sutrumpinti, pagal reikalą. “Eglutės” iliustracijų negalima naudoti kituose leidiniuose be redakcijos sutikimo.

EGLUTĖ — THE LITTLE FIR. Magazine for children. Published monthly except July and August, by the Lithuanian Cultural Institute. Office of Publication, Immaculate Conception Convent, R.F.D. 2, Putnam, Connecticut. 06260. Subscription \$4.00 yearly. Single copy 40¢. Entered as second class matter March 27, 1952, Putnam, Connecticut, under the act of March 3, 1879.

RUDENĖLI, KO NEŠOKI?

L. Žitkevičius

Ei, džiūmo, vai tai džiūmo —
Plaukia aidas per giružę:
Rudenėlis jau atūžia!
Rudenėli, tru tu tu!

Ei, džiūmo, vai tai džiūmo —
Tai bus juoko, tai gražumo:
Tai pašvilpausim kartu!

Vai dūda ir vėl dūda —
Groja vėjas linksmą šokį.
Rudenėli, ko nešoki?

Gal ne draugas mums esi?
Vai dūda ir vėl dūda —
Jonui smuiką, Baltrui dūdą —
Tai pašoksime visi!

TRYS BICIULIAI

Aloyzas Baronas

Algirdas ir Rimutis gyveno su mama. Tėvelis buvo žuvęs kare, ir vienai mamai nebuvo lengva išlaikyti save ir du berniukus, kurie daug valgė, gyvai žaisdami plėšė batus ir drabužius, lankė mokyklą; ir abu berniukai jautė, kad mamai nėra lengva. Vyresnysis Algiukas kartais susimąstydavo ir tardavo Rimučiu:

— Kai užaugsim, tai ir mudu eisim į fabriką. Nebeleisime mamytei taip sunkiai dirbti.

— Ne — atsakė Rimutis, — mudu neisim į fabriką. Kai užaugsim mes grįšime į Lietuvą, kur liko mūsų tėvelio ūkis.

— Žinoma, grįšim, bet kur mes begyventume, nebereikės mamytei tiek dirbti, — tikino Algiukas.

— Juodu abudu galvojo, kaip jau dabar galėtų padėti savo mamytei. Labai nedrąsu būdavo prašyti pinigų, kai jų net būtiniausiems dalykams trūkdavo. Kad juos kas pasamdytų dirbti. Bet kas tokius mažus samdys. Ir ką jiedu galėtų dirbti?

Vieną dieną visai netikėtai mama pasakė Algiukui:

— Žinai, Algiuk, tu vyresnis už Rimutį ir turėsi man padėti. Čia yra tokio darbo: reikės rytais laikraščius išnešioti. Anksti turėsi keltis, bet ką padarysi. Jeigu būtų gyvas tėvelis, kitaip susitvarkytume.

Algis negalvojo apie tai, kad reikės anksti keltis. Jis galvojo, kad bus pinigų ir nereikės bijoti jų paprašyti mamytės ledams ir kitiems vaikiškiems dalykams. O ir drabužėlius, bei visa kita ji galės lengviau nupirkti. Algiukas suskaičiavo, kad į dieną išeis daugiau negu vienas doleris, o per mėnesį susidarys net kelios dešimtys.

Ir Algiukas pradėjo dirbti. Rytais prie jų namų sunkvežimiais išmesdavo pundą laikraščių, kuriuos Algiukas turėdavo išnešioti skaitytojams. Ta miesto dalis, kurioje jis gyveno, buvo Algiukui gerai pažįstama. Jis jau mokėjo skaityti, tai nesunku jam buvo surasti reikiamus adresus. Vieniems laikraštį užkišdavo už durų rankenos, kitiems padėdavo ant slenksčio, bet daugiausiai įkišdavo į laiškų dėžutes. Po kiek laiko jis jau visų laikraščio skaitytojų adresus žinojo atmintinai. Vietomis jis eidavo didžiosioms gatvėmis, kitur — siauromis šalutinėmis gatvelėmis. Buvo namų net kiemuose, kur Algiukas turėdavo užteiti. Bet per valandą jis apibėgdavo visus jam skirtus skaitytojus ir, sugrįžęs į namus, kartu su Rimučiu eidavo į mokyklą.

Iš pradžių darbas Algiukui buvo įdomus. Bet kai atėjo ruduo ir dar rytais tamsoje reikėdavo atsikelti, Algiukui darėsi vis sunkiau.

— Aš žinau, Alguti, kad sunku, — sakydavo mama, kai jis pažadintas vėl užmigdavo, — bet Lietuvoje buvo nemaža vaikų, kurie ganydavo pas ūkininkus karves ir dar anksčiau keldavos. Piemenėliams nebuvo lengva. Bet tie, kurie vargo mato, stipresni ir gudresni užauga.

Pagaliau susitarė, kad Algiuką kartais pakeis Rimutis.

Keletą dienų laikraščius nešiojo juodu abu, kad Rimutis įsidėmėtų, kur juos reikia nunešti. Tik tikra bėda buvo su vienu skaitytoju, kuris gyveno toli nuo gatvės kieme, mažame namelyje. Jiems reikėdavo eiti pagal tvorą, už kurios buvo didelis piktas kaimyno šuo. Tiesa, jis buvo už tvoros, bet visada į praeinančius vaikus piktai lodavo ir kišdavo plaukuotą snukį pro tvoros plyšius. Kaikada atrodydavo, kad šuns jau kieme nėra, bet jis staiga iššokdavo ir lodamas puldavo prie tvoros. Tai dar labiau vaikus išgąsdindavo. Algiukas labiausiai nekenė šios vietos. Kai nunešdavo į tą namuką, Algiukui atrodydavo, kad jau visi laikraščiai beveik išnešioti: taip jam būdavo lengva. Bet dar labiau to šuns bijojo Rimutis.

Kartą broliai susiginčijo, kuris rytoj nešios laikraščius. Rimutis pasiskundė:

— Mamyte, aš neščiau, bet aš labai bijau to šuns. Gali ištrūkti iš kiemo. Jis visada taip piktai loja.

— Nebijok, — ramino mama, — jis yra už aukštos tvoros ir nieko negali tau padaryti.

— Bet vistiek man baisu, — atsakė Rimutis. — O ar tau, Alguti, baisu? — paklausė mama.

Algiukas nenorėjo prisipažinti, kad ir jam baisu, ir mamai neatsakė. Bet jis sugalvojo šunį pamokyti, kad šis bijotų ir nedrįstų loti. Jei Rimutis dėl to šuns paliaus visai laikraščius nešioti, tai jam teks visą laiką anksti keltis ir vienam vaikščioti.

Dar tą pačią dieną kai mamytė grįžo iš darbo, jis jai tarė:

— Mamyte, aš noriu, kad man nupirktum revolverį.

— Va, dabar, vaike, o kam tau jis? — nustebo mama.

— Bet, mamyte, netikrą. Daug vaikų tokius turi.

— Koks čia per žaislas revolveris? Geri vaikai jų neturi. Yra kur pinigūs dėti. Kiek čia dar teuždirbai, o jau visokių niekų užsimanai.

Subartas Algiukas bijojo daugiau apie tai kalbėt. Pavakare jis susitiko kaimyno vaiką, kuris vadinosi Frankis, ir jam tarė:

— Franki, paskolink man vienai dienai savo revolverį. Tą, kuris garsiai šauna.

— Frankis pagalvojo ir tarė:

— O ką tu man už tai duosi?

— Dešimt centų.

— O jei negrąžinsi?

— Kaipgi? Grąžinsiu.

— Gerai. Bet duok man dvidešimt centų, tai duosiu dar du šoviniu ir išmokysiu šaudyti.

— Parbėgęs namo, Algiukas iš savo taupomosios dėžutės, kuri buvo panaši į kiaulę, iškrapštė dvidešimt centų ir nunešė juos Frankiui.

Revolverį Algis įsidėjo į apsiausto kišenę ir vakare atsigulęs šnibždėjo Rimui į ausį:

— Rytoj nešiokim laikraščius abudu. Aš turiu revolverį. Išgąsdinsim šunį, kad nelotų.

Rytą pažadinti, be žodžių abu skubiai apsirengė ir išėjo laikraščių nešioti. Pasidalinę greitai išnešiojo ir susitiko prie to kiemo vartų. Bet šuo tą dieną visai nepasirodė. Matyt, jis buvo įleistas į kambarį ir vaikų praeinančių nematė.

— Ateikim pavakare, — sakė Rimutis.

— Ne, vakare negerai, žmonės klaus, ko mes čia atėjom.

Vakare Algiukas susitiko Frankį ir tarė jam:

— Paskolink dar vienai dienai revolverį.

— Duok vėl dvidešimt centų, — atsakė Frankis.

Algiukas pagalvojo, kad prašo per daug. Tai jau būtų keturiasdešimt centų. Už tiek pinigų reikia daug laikraščių išnešioti, o už juos galima nueiti į kiną ir gauti keturias porcijas ledų.

— Ne, negaliu tiek daug duoti, — pasakė Algiukas.

— Tai ką tu gali duoti? — teiravosi Frankis.

— Aš tave išmokysiu eilėraščių lietuviškai, — pasiūlė Algiukas.

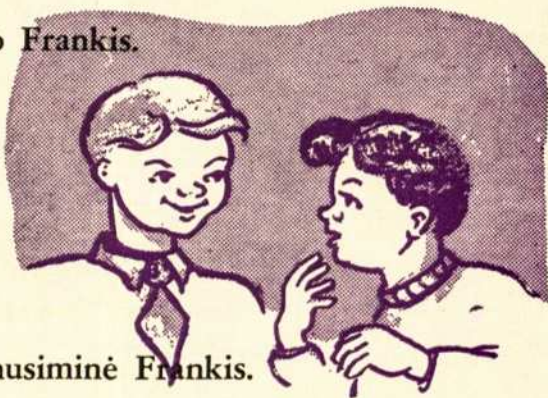
— Gerai, pasakyk, — sutiko Frankis.

Ratas rieda nuo kalniuko,

Bet nepaveja Margiuko.

Aš abu gerai mačiau:

Margis bėga daug greičiau.

— O čia labai sunku, — nusiminė Frankis.

— Bet už tai labai gražu, — nenusileido Algis. Paskui jis angliškai paaikškino, ką tai reiškia, ir vėl parsinešė revolverį namo.

Kitą dieną vėl abu vaikai nešiojo laikraščius. Kai tik juodu įėjo į aną kiemą, smarkiai lodamas atbėgo prie tvoros šuo. Algiukas išsitraukė revolverį ir tarė:

— Kai aš iššausiu, abu bėkiva į mažąją gatvelę.

Algiukas prikišo revolverį visai prie tvoros plyšio ir iššovė. Šuo cypelėjo ir išsigandęs atšoko atgal, bet greit dar labiau įniršo, puolė ant tvoros, peršoko per ją ir ėmė vytis bebėgantį Algiuką. Prie vartelių pasivijo jį ir parvirtusį pradėjo taisyti už kelnių. Gal visai būtų buvę blogai, jei triukšmo nebūtų išgirdusi šuns šeimininkė. Ji atbėgusi nuginė šunį, kuris jau buvo spėjęs perplėšti Algiuko kelnes ir įkasti į koją.

Paskui šuns savininkė pasikalbėjo su Algiuko ir Rimučio mamyte, užmokėjo už perplėstas kelnes. Abi apibarė vaikus, kad erzino šunį, ir viskas pasibaigė.

Algutis turėjo pagulėti keletą dienų lovoje, kol išgijo koja. Revolverį Frankiui grąžino Rimutis. Jis pabaigė ir eilėraščių mokyti.

Praėjo savaitė. Iš gautos algos mamytė nupirko jiedviem po batų ir kepurę. Algiukui besergant, buvo atsiradę naujų skaitytojų, dėl to, pradėdamas darbą, Algiukas vėl kartu su Rimučiu išėjo nešioti laikraščių. Dar bevalgant, Algiukas pamatė, kad Rimutis į kišenę įsikišo sviestu apteptą dešros griežinėli. Gatvėje jis paklausė Rimutį:

— O kam tu tą dešrą pasiėmei nuo stalo ir įsidėjai į kišenę?

— Palauk, pamatysi, — atsakė Rimutis.

Kai jiedu įėjo į kiemą, kur buvo piktasis šuo, Rimutis priėjo prie tvoros ir atbėgusiam šuniui atidavė dešros griežiniuką. Šuo kišo pro tvorą liežuvį ir kojas, lyg norėdamas paglostyti Rimutį. Tik į Algiuką žiūrėjo piktai.

— Aš jau visą savaitę taip darau, — pasisakė Rimutis.

— O ko nesakei anksčiau? — paklausė Algis.

— Bijoju mamos, kad nesibartų už dešrą, — paaiškino Rimutis.

Paskui jie pasipasakojo visą mamytei. Ji pagalvojo ir pasakė:

— Panašiai yra ir gyvenime. Ne tie laimingi, kurių visi bijo, bet tie laimingi, kuriuos visi myli.

Kiekvieną rytą šuo laukdavo prie tvoros, ir vaikai — vienas ar kitas — prastovėdavo keletą minučių ties juo. Šuo jau nelodavo. Kai vaikai eidavo iš kiemo, šuo bėgdavo patvoriu iki kertės ir uždėjęs ant tvoros kojas, žiūrėdavo į nueinančius berniukus.

Prabėgo pora mėnesių. Kiemo namelyje skaitytojas kažkur išsikėlė. Vaikams nebebuvo reikalo ten užėti, bet Algis su Rimučiu vis tiek dažnai užbėgdavo, nes su šunimi susidraugavo. Šuo kišdavo pro tvorą savo didelę koją, lyg norėdamas pasisveikinti, ir kartais lyžtelėdavo liežuviu per sutūpusių prie tvoros vaikų nosis.

MOČIUTĖ PASAKOJA

A. Giedrius

III

Kai kitą vakarą močiutė atsisėdo į savo krėslą, Karytis pirmutinis priminė jai:

— Mamute, vakar sakei, kad dar papasakosi...

Tuos Karyčio žodžius išgirdę, visi vaikai tuoju susirinko apie senele.

— Gerai, vaikai, — sako močiutė. — Man malonu pasakoti, o jūs daugiau žinosite. Jau esate girdėję, kaip gyvuliai ir paukščiai kalba. O ta jų kalba labai trumpa. Bet mes išmokstame ją suprasti. Šįvakar apsakysiu jums, kaip reikia kuri gyvulį ar paukštį artyn pasivadinti ar pasišaukti. Antai kaip pasišauksime katę?

Karytis tuoju atsakė:

— Kat, kat, kat!

— O kaip pasišauksite mažytį kačiuką?

Rūtelė su Ramute atsakė:

— Kit, kit, kit!

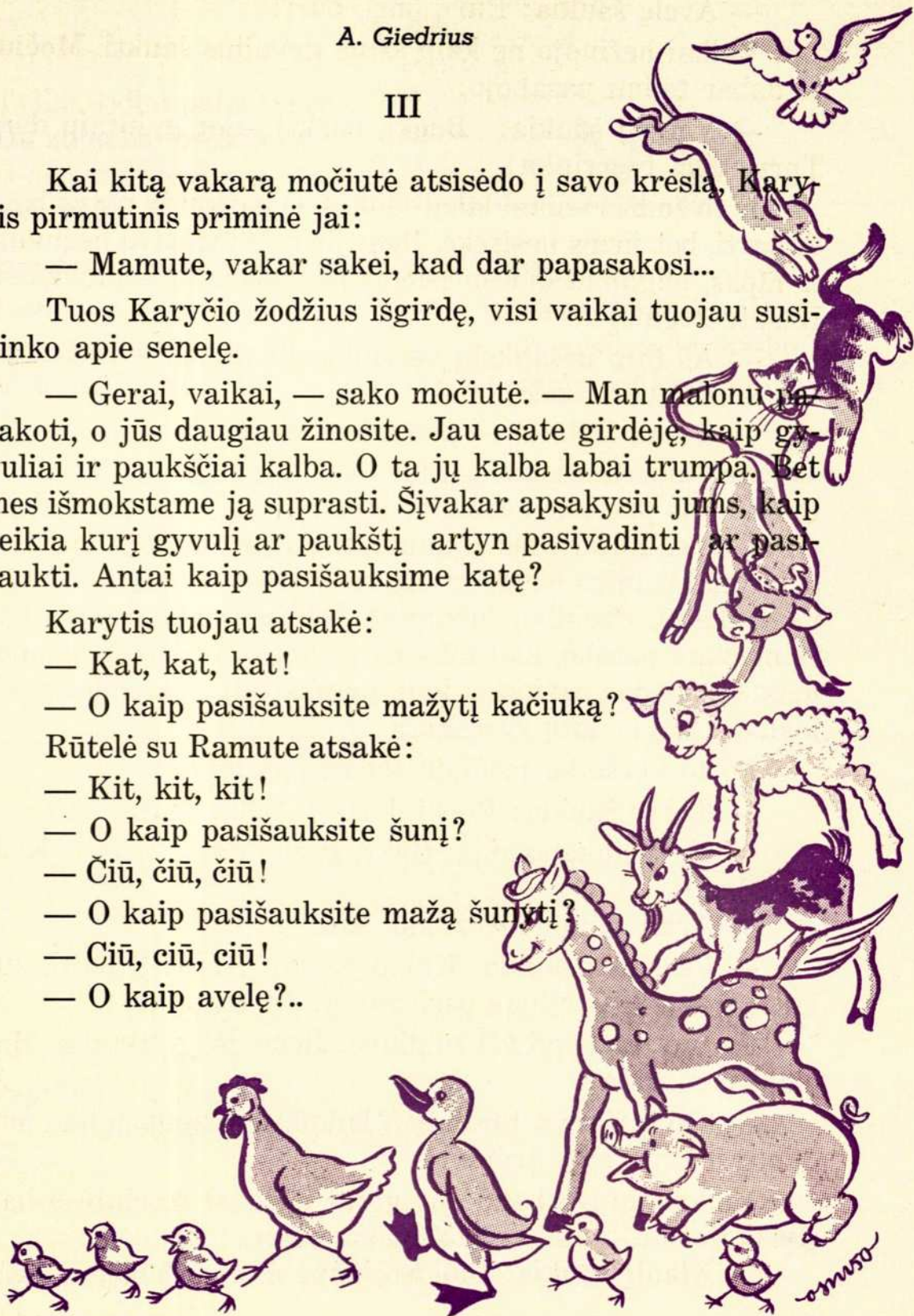
— O kaip pasišauksite šunį?

— Čiū, čiū, čiū!

— O kaip pasišauksite mažą šunytį?

— Ciū, ciū, ciū!

— O kaip avelę?..

Avies pasiškaukti nė vienas nemokėjo. Močiutė pasakė:
— Avelę šaukia: Buri, buri, buri!

Vaikai nežinojo nė kaip kitus gyvulius šaukti. Močiutė dabar toliau pasakojo:

— Veršelį šaukia: Bucki, bucki! Bet ir kitaip dar: Tprrrriuka, tprrrriuka!

Iš to žodžio vaikai labai juokės. O paskui ir patys bandė tarti, bet jiems nesisekė. Ilgai jie miklino savo liežuvius ir lūpas, pagaliau didesniesiems pasisekė, tik Daliukas su Rasute negalėjo.

— Aš taip nešauksiu veršiuko, — pasisakė Daliukas.
— Aš šauksiu: Bucki, bucki!

— Gerai, Daliuk, — pritarė močiutė.

Bet didesniesiems patiko tas “tprrrriuka, tprrrriuka”. O Daunius pasiėmė sąsiuvinį ir bandė rašyti. Bet kai jis parašė, nei Rūtelė, nei Ramutė, nei Karytis negalėjo perskaityti. Daunius bandė kitaip rašyti, bet vistiek nė vienas neperskaitė. Pagaliau susitarė taip: Tprrrriuka, tprrrriuka! Ir močiutė pasakė, kad toks parašymas jau būsiąs įmanomas. O kas dar nežinos, kaip perskaityti, tai galės pasiklausti tėvų ar kitų vyresniųjų.

Po to veršiuko močiutė toliau pasakojo:

— Karvę šaukia: Bučki, bučki! Arba: Muže, muže!

— Kumeliuką šaukia: Gazy, gazia, gazia! Arba: Kuž, kuž, kuž!

— Arklį šaukia: Kož, kož, kož!

— Paršiuką šaukia: Kūkai, kūkai! Arba: Kūkutį, kūkutį! O iš arti paršiuką pasivadina: Tc, tc, tc, tc, tc!

Su tuo tc vaikai vėl sukliuvo. Jiems išėjo tiktai c. Močiutė paaikškino:

— Kai tariate c, tai liežuvį laikykite truputį toliau nuo dantų ir orą į save traukite.

Vaikai taip pabandė, ir gerai išėjo. O močiutė toliau pasakojo:

— Kiaulę šaukia: Čiūka, čiūka! Arba: Čiūke, čiūke!

ZUIKIŲ MEDŽIOTOJAS

St. Yla

Tyliai, tyliai palei tvorą
Du zuikeliai peša žolę,
O aš einu takeliu,
Šautuvėlį vis keliu.

Pykšt - pokšt šautuvėlis,
Dulkt - dulkt debesėlis, —
Buvo sūviai, buvo du,
O zuikelių nerandu.

Dul - dul per pievelę,
Bėga, bėga į miškelį
Ir sustoja bu-bu-bu
Mano zuikiai vėl abu.

— Ožką šaukia: Ciba, ciba! Arba gražiau: Cibute, cibute!

— Viščiukus šaukia: Cip, cip, cip!

— Vištas šaukia: Put, put, put!

— Ančiukus: — Vyt, vyt, vyt!

— Antis: — Pul, pul, pul!

— Žąsiukus: — Žiuri, žiuri! O kiti sako: Pul, pul, pul!

— Žąsis šaukia: Žiuti, žiuti!

— Karvelius: — Liū, liū, liū!

Ramutė sako:

— Man patinka — liū, liū, liū!

O Karytis sako:

— Man patinka — žiuri, žiuri!

Daliukas sako:

— O man — vyt, vyt, vyt!

Dabar jie visi už vienas kito pradėjo kartoti, kaip kuri gyvulį ar paukštį šaukti, ir išėjo visai nedarnus choras. Pagaliau Daunius sako:

— Gana, vaikai! Pasiklausykime, ką daugiau močiutė papasakos.

O močiutė sako:

— Šįvakar daugiau nepasakosiu. Ligi kito karto neužmirškite to, ką dabar girdėjote.

ALDUTĖS PARŠIUKAS

Vyt. Tamulaitis

(tęsinys)

Aldutė vėl praveria akutes. Danguje jau daug daugiau žiburėlių dega. Debesys vis tamsėja ir grimsta už medžių vakaruose. Mėlyna prieblanda liejas į kambarį per langą. Ji vos įžiūri ant sienos kabantį paveikslėlį. Bet jo nė matyt nereikia. Ji užsimerkusi žino, kas ten yra. Tai du lakūnai prie savo lėktuvo.

- Mamyte, ar Darius su Girėnu buvo drąsūs vyrai?
- Drąsūs, Aldute.
- Taip, mamyte, — drąsūs. Jie į Lietuvą skrido, nė rusų nebijojo.
- Tada rusų Lietuvoje dar nebuvo, Aldute.
- Bet jie vistiek buvo drąsūs.
- Žinoma, drąsūs: Jie nebijojo skristi per Atlanto vandenyną.
- O kas tas Atlantas?
- Didelis ir gilus vandenynas, kurį jie perskrido. Labai gilus ir didelis.
- Ar jie virš debesų skrido?
- Taip, virš debesų.
- Tai jie galėjo pas Dievą nusikristi. Ar galėjo, mamyte?
- Dievas dar aukščiau. Aukščiau už visus debesis ir degančias žvaigžduotes. Labai labai aukštai. Joks žmogus jo pasiekti negali.
- Nė su lėktuvu?
- Nė su lėktuvu.
- Tai ten Dievas turi savo kambarį?
- Taip. Ten aukštai Jis gyvena.

— O kas Jam gert atneša?

— Angeliukai. Dievas turi daug daug angeliukų. Jie skrajoja ir Jam tarnauja.

— Ar ir obuolių angeliukai kaime Dievui išmaino? Ir vyšnių?

— Viską angeliukai padaro. Tik mainyti Dievui nei obuolių, nei vyšnių nereikia. Jis pats visko turi.

— O kur Dievas prausiasi? Ar jis prausiasi?

— Dievo veidas toks skaistus, kad jam niekada nereikia praustis.

— Tik vakare kojas nusiplauja ir eina miegoti. Taip, mamyte?

— Nereikia Jam nė kojų plauti. Jis nevaikščioja purvinais žemės takais, už tai jos visada švarios. Ir tu, kai būsi danguje, galėsi nei veido nesiprausti, nei kojų neplauti. Būsi balta, kaip angeliukas, ir skrajosį ten, tarp degančių žvaigždučių.

— Ir sparnelius turėsiu, kaip drugelis?

— Taip? turėsi ir sparnelius, — atsakė motina. — Balto šilko sparnelius, kaip ir angeliukai.

— Ar tik aš viena turėsiu, ar turės ir Vaičiulėnų Lėliukas?

— Turės ir jis, kai angeliukai nuneš jį į dangų.

— Kaip gerai bus tada, mamyte. Turėsim sparnelius visi. Turės ir Miceikų Ginutis ir Edelių Tadukas. Turės taip pat ir Mockų Vilija, Krasauskų Steputė. Tai bus smagu visiems lakioti! Nė kojytės į akmenį nesusimušiu. Ir tu su tėveliu skraidysi, ar ne, mamyte?

— Taip, Aldute, visi sykiu skraidysim, jei geri būsim.

— Bet rusai tai jau sykiu neskraidys, tikrai ne. Jie juk negeri. Mus iš namų išvarė.

— Gal ir jie skraidys, kai Dievulio atsiprašys.

— O kodėl jų neišvaro Dievulis iš mūsų namų? Ar jis negali?

— Gali, Aldute. Jis viską gali, tik laukia, kol jie patys išeis.

— O jei jie neišeis?

— Tada išvargs.

— O kada išvargs?

— Nežinau, Aldute.

— O kodėl nežinai, mamyte?

— Niekas nežino, mažyte, kas bus. O dabar turi miegoti. Matai, tamsu jau lauke. Visi vaikučiai seniai jau miega. Ir paukšteliai miega, ir vabalėliai...

— Ir kirminukai ant kopūstų, ir Dievo karvytė ant lapo...

— Taip, Aldute, visi, visi. Labanaktis!

— Labanaktis, mamyte!

Aldutės raudonos lūputės pasipūtė ir pasigirdo tylus, ramus alsavimas. Ji užmigo. Tik jos siela skrido saldžiame sapne ten aukštai, kur tamsioje dangaus mėlynėje žibėjo ir mirkčiojo žvaigždutės.

Vos rytą nubudusi, nė batelių neapsiavusi, tik į šliureles įsistojusi, Aldutė tuojau nušlepsėjo pažiūrėti savo paršiuko. Edelių gaidys jau buvo seniai pabudęs. Papusryčiavęs šluostės į žemę snapą, kratydamas skiauterę. Bet paršiukas dar miegojo. Tik uodegytės galiukas tekyšojo iš miego.

— Kelkis, kelkis! — sušuko Aldutė. — Koks tu miegąlis!

Paršiukas kriuktelėjo ir iškišo šnipuką iš šiaudų.

Mamytė atnešė jam pusryčių. Įpylė balto skystimo į mažą lovėlį, kurį tėvelis sukėlė iš lentų. Nedrąsiai jis įkišo snukutį ir čepsėdamas pradėjo valgyti.

— Ar jam nereikia praustis? — paklausė Aldutė.

— Jis nesiprausęs valgo, — atsakė mamytė. — Už tai ir tinginiai vaikai sako: bepigu paršiukui, nei jam burnelė prausti, nei poterėliai kalbėti. Bet už tai tvarte guli ir tvarte valgo.

Ne, tvarte gulėti ir valgyti tai jau Aldutė nenorėtų.

Ji tuojau grįžo į kambarį pasimelsti ir veidelio nusiprausti. O papusryčiavusi, tuojau išbėgo į gatvę. Ji visiems dabar pasakojo, kad jų paršiukas nei burnelės neprausė, nei poterėlių nekalbėjo, o iš migio tiesiai pusyčiauti ėjo. Bet pykti už tai ir bartis nereikia, nes jis paršiukas.

Daug kartų dar tą dieną Aldutė varstė tvartelio duris, kol visus draugus supažindino su savo nauju įnamiu. Buvo visiems ko pasižiūrėti. Jo uodegytė buvo taip dailiai susiraičiusi, kaip spyruoklė. Ausytės nulinkusios, o pailgas snukutis baigėsi riestu šnipuku. Mažutės, juokingos akutės spinksėjo baltoje kaktoje, kaip du juodi taškeliai. Gražus buvo paršiukas. Aldutė džiaugėsi ir didžiavosi.

— Paršiukas tai ne višta ir ne antis! Taip ir tėvelis sakė, — kalbėjo mergytė, uždarydama duris.

Augo Aldutės paršiukas sveikas ir laimingas. Jis tuojau priprato prie meilių, glostančių žvilgsnių. Patenkintas tik kriuksėjo ir kėlė savo pailgą veidelį, kai ateidavo Aldutė. Norėdamas valgyti, jis nesivaržė prašyti, o unkstė ir cypė. Nešė Aldutė jam visko, ir duonos pluteles ir sriubos likučius. Net savo pienelį kartais išpildavo, kai mamytė nematydavo. Paršiukas taip jį mėgo. O ji ir vyšnių, ir obuolių kartais gaudavo. Reikėjo juk ir paršiukui kartais pagardinti.

O kaip jis mėgo, kad jį Aldutė pakasinėtų ir per nugarytę rankute perbrauktų! Tuojau vikst ir guli ant šono.

Pasruvo kartą Aldutės akys ašaromis, kai jos krikšto tėvas pasakė:
— Na, tokį rubulį jau ir piauti galėtumėt. Tai skanios mėselės būtų!

Kaip skaudžiai suspaudė mergaitei širdį tie žodžiai!

— Ne, ne, — sušuko ji. — Bet jo tai jau nepiausime. Jį tėvelis man parvežė. Mano jis. Niekam neduosiu, nenoriu.

— Taip, jis Aldutės, — atsakė mamytė iš karto nudžiovindama šiais žodžiais visas ašarėles nuo veido.

— Ji jį užaugino. Kaip be jos sutikimo dabar imtum ir taip padarytum?

Bet Aldutei vistiek po to širdelę knietėjo. O gal ateis kada toks laikas, kada jos nebus namie, ims ir papiaus paršelių. Visuomet išeidama teiraudavosi, ar tikrai jos paršelio niekas nepapiaus, išgirdusi lauktą atsakymą, linksma nustriksėdavo gatve. O grįžusi niekada neužmiršo patikrinti, ar tvartelyje tebeguli apvaliais šoniukais jos augintinis. Tuoju prišokusi nugarėlę pakasydavo, per šoniuką pabraukdavo. O tam degliui, rodos, to tik ir betrūko. Primerkęs akį drybsojo, net aplink tingėdamas apsižvalgyti. Į gaidžio didelę karūną nė retkarčiais nedirstelėdavo. Gulėjo išsitiesęs, tik kartais ausimi sumojuodamas, įkyrią musę nuvyti tenorėdamas. Visada sotus, pavalgęs, kilo kaip ant mielių. Ne tiek nuo gero maisto, kiek nuo Aldutės meilių žvilgsnių ir mamytės rūpesčio.

Jautė ir jis meilę, nors ir paršas buvo. Jautė švelnią ranką, kuri jo šiurkščius šerius glostė, nors ir iš ilgaveidžių giminės buvo kilęs. Suprato gyvulėlis, kad tikrai buvo mylimas ir nuo visų burnos nutrauktas kąsneliais maitinosi. Nors nedaug, nelabai sočiai, bet visada lovelyje ši tą rado, kada tik savo snukutį ten kišo.

— Kriu, kriu, — patenkintas, būdavo, kriuksi, kai jam šoniuką pakasinėja.

O kai mamytė jį išprausdavo, toks baltas ir gražus atrodydavo, kad ir į lovą guldyti galėjai. Tiesa, praustis tai jis nemėgdavo. Vaje, kaip rėkdavo ir spardydavos. Kaip Petraičių Algutis. Pats tėvelis turėdavo jį palaikyti. Bet koks atrodė išsiprausęs, negali nė papasakoti. Tik čiuksėjo iš džiaugsmo ant šiaudų užvirtęs, tik vartėsi nuo vieno šono ant kito, kaip ponaitis pūkuose. Ir augo, rodos, daug greičiau. Kasdien kumpiukai apvalėjo, kasdien sprandukas storesnis darėsi ir pagurklis didesnis po smakru darėsi. Net ir balsas jo pakito, lyg vyriškesnis pasidarė, jau ne toks skardus ir plonytis buvo. Visi, kas tik pamatė, atsigėrėti negalėjo, kad gražus buvo, gyrė. *(Bus daugiau)*

NYKŠTUKŲ NELAIMĖ

Nykštukai atsibudo labai pikti.

— Kokia biauři diena!

— Baisu! Vasara nebegriš iki kitų metų!

— Nėr kas veikt. Geriau miegokim. Lauke taip negražu, kad net akis gadina.

Rudeninė laumė visai netyčia išgirdo nykštukų ai-manavimus.

— Gėda pelėda! Nejaugi negalite rasti kuo pasidžiaugt?

— Negalim, — atsakė nykštukas Pykštukas. — Visur liūdna ir pilka. Dangus pilkas, žemė dar pilkesnė, o miškelis pilkiausias!

Sarmata! Tik palaukit rytojaus, tada pamatysit, kad yra gražių dalykų net lapkričio mėnesį — uždainavo rudeninė laumė ir nuskrido toli už pilkiausio miškelio.

Nykštukai nekantriai laukė ryto. Užmigo. Pykštukas nubudo pirmas.

— Kas čia dabar?! Ei, Kudliuk, ar tavo laikrodys vėl susimaišė? Rodo, kad laikas keltis, o čia žiūrėk — pats vidunaktis!

— Nugi tikrai! Taigi, visgi, ką gi — tamsu gi!

Visi nykštukai šoko iš lovų ir pribėgo prie durų... Ir tikrai — nesimatė nei medžių nei saulės, nebuvo nė paukščių, viskas dingo kažkur pūkinėj antklodėj. Nykštukai susirūpinę, nubėgo pas laumę.

— Mes norim vakarykštės dienos!

— Bet jums vakar diena nepatiko... Jei taip jau norit, rytoj gražinsiu saulutę.

Rudeninė laumė stovėjo už medžio ir šypsojosi. Ji žinojo, kad nykštukams rūkas nepatiko. Bet kad jie nepamirštų gerai apsidairyti, kad pastebėtų visas rudens grožybes, ji ryte retkarčiais nuleisdavo rūką.

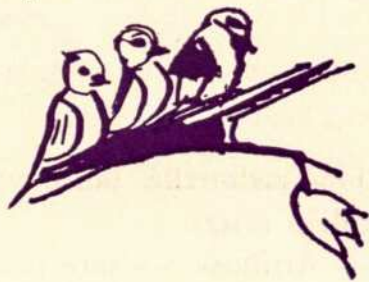
Kitą rytą nykštukai atsibudo be laikrodžio. Visiems parūpo nauja diena.

— Žiūrėkit, kaip saulutė žaidžia medžiuose!

— Ir ten trys paukščiukai supasi ant šakos, — pasigirdo Pykštuko balselis.

— Keista, kad užvakar viso šito nepastebėjom.

— Saulutė po nosim, o mes jos nematėm!

Nykštukai suprato, ką laumė norėjo jiems pasakyti; jie dabar bandė visiems žmonėms paaiškinti, kodėl lapkričio mėnesį rūkas dažnai aplanko žemę. Jei kada per rūką pamatysit koki nykštuką — Pykštuką ar Kudliuką — nepamirškite pasisveikinti, nes nykštukai mėgsta būti atpažinti...

DVYNUKIŲ BAISI LIGA

Danutė

Jonė atsimerkė. Jau buvo rytas. Jos sesuo dar tebemiegojo. Jonė gnybtelėjo seserį:

— Atsibusk, — tarė ji šiurpiu ir išsigandusiu balsu, — atsibusk ir bėk. Lovoje yra baisus juodas voras.

Janė šoko iš lovos cypdama, nusimušė kojas nykštį į medinę aliejinių dažų dėžę, kurią vakar buvo palikusi ant žemės. Nusidaužė alkūnę į stalą ir įlėkė šaukdama į tėvų kambarį:

— Mama, tėtė, mūsų lovoje, mano pusėje yra baisus juodas voras. Mama atsisėdo, pažvelgė į ją ir ramiai paklausė:

— Ir vėl naujas išmislas?

— Mama, — šaukė ji baimingai striksėdama, — Jonė taip sakė. Ten yra baisus voras.

Tėvas nekantriai pertraukė ją:

— Nustok kėlus triukšmą ir klausyk: jei jūsų lovoje yra didelis juodas voras, kuo aš visai netikiu, tai kodėl Jonė dar vis guli ir laukia, kad jis jai įkąstų... O nuo manęs jūs abi gausit lupti...

Janė klausėsi ramiai, bet, tėvui baigus kalbėti, ji vėl cypiančiu balsu kartojo:

— Bet Jonė sakė — jis ten yra...

— Žinokit, mergaitės, — pridūrė tėvas, — kas vėliausia apsi-rengs, gaus mažiausią gabalą melono.

Po to jis šoko iš lovos ir išprašė Janę iš kambario. Besiprausdamas jis linksmiai niūniavo. Mama nebuvo labai linksma. Mergaičių kambaryje ėjo grumtynės.

— Tai mano kojinių.

— Ne, tai mano, atiduok ją.

— Mama, Jonė mane muša...

— Tai mano batas. Tu paėmei mano batą...

— Ne, tai mano, o ne tavo, — ir mergaitės kibosi į plaukus. Motina susiėmė galvą ir beviltiškai kartojo:

— Ir vėl peštynės. Ir vėl barniai. Nuo pat ryto ligi užmiegant. Aš nebeįstversiu!

Ji nuskubėjo į virtuvę. Tėvas atėjo pusryčių.

— Oi, vėl kiaušiniene. Aš tikėjau si dešros su šviežiu ragaišiu.

— Bet mes tai vakar valgėm.

— O, kad taip geros forelės gabalas... Drūtėnai beveik kasdien ją valgo.

— Nesistebiu. Užtat jis ir jo žmona atrodo kaip nušertos žuvys...

Tėvas pakėlė galvą nuo laikraščio ir lengvai šypsodamas pasakė:

— Aš matau, kad mergaičių peštynės ir barniai tave gerokai įerzino.

— Tikrai. Jos varo mane iš galvos.

O iš viršaus vėl girdėjosi:

— Palauk. Kur eini? Mano eilė.

— Ne. Tu vakarėjai pirmoji.

— O tu vakar paėmei mano rausvą pieštuką.

— Visai ne! Tu esi melagė.

— O tu dviguba.

Valgomajame Jonė žvilgterėjo į Janės meloną ir tarė:

— Janės melono gabalas yra pats didžiausias. Ji visko gauna daugiausia ir geriausius gabalus.

Janė atsikirto:

— Vakar tu buvai toji laimingoji. Tau niekad negana!

Jų tėvas įsiterpė:

— Tiesa sakant, mano melono gabalas buvo pats didžiausias, nes aš pirmas apsirengiau. — Tėvas tik buvo baigęs sakinį, o jos vėl pešėsi.

— Tra lia lia — aš gavau daugiau kruopų už tave, — juokėsi Janė.

— O aš už tai turiu tris gabalėlius lašinukų, o tu tik du. — Janė tiesė ranką pačiupti tą trečią gabalėlį iš Jonės. Toji atstūmė ranką ir išvertė stiklinę su pienu, sutepdama jos gražų sijonėlį. Už tai nuo tėvo jos abi gavo lupti. Su motinos pagalba susitvarkiusios, apsiverkusios ir nelaimingos išėjo į mokyklą. Vos tik užsidarė namų durys, jos vėl ėmė ginčytis ir tampytis dėl sąsiuvinų ir knygų.

Tėvas išėjo į darbą. Mama buvo nusiminusi ir prislėgta. Ji paskambino savo artimiausiai draugei, kuri turėjo sūnų ir dukterį ir paklausė:

— Sakyk, mieloji, ar tavo vaikai pešasi?

— O ir dar kaip, — atsakė draugė. — Štai vakar Dalia drožė su savo didžiąja lėle Linui per galvą, kad lėlės akys iš kaktos išlėkė. Po to Linas kaukštelėjo Daliai su traukiniu, kad net garvežys subiro. Įsivaizduokite sau, tokie puikūs ir brangūs žaislai turi eiti niekais.

— Žaislai?... Bet ar jūsų vaikai nesusižeidė?

— O, aš nežinau. Aš buvau per daug supykusi, kad jais rūpinčiaus...

Mergaičių mama baigė pasikalbėjimą, pakabino ragelį, išipylė kavos ir susiėmusi galvą mąstė, kas jai galėtų padėti šiame rūpestyje. Ji pažinojo šeimą, kur mergaitės mėgdavo svečiuotis. Tai buvo puikūs ir malonūs žmonės. Motina nutarė paskambinti ten. Atsiliepė ponias.

— Kaip malonu kalbėtis su Jonės ir Janės mamyte. Tamsta turite puikias ir mielas dukrytes.

— Ačiū už pagyrimą, bet jos baisiai pešasi.

— O, aš žinau, — pertraukė ponias ir tęsė: — tai mano kojinių. Ne, tai mano. Tai mano dėžė. Ne, tai ne tavo... Tu gavai didesnę gabalą. Dabar mano eilė. Melagė...

— Bet, ponias, — pertraukė ją mama, — iš kur jūs visa tai žinot? Argi jos ir jūsų namuose taip nemandagiai elgiasi?

— O ne... Betgi ar jūs nežinot, kad tai visiems vaikams bendra liga? Visa laimė, kad toji liga lengvai pagydoma.

— Jūs taip manot? Bet kaip?

— Štai, — tęsė ramiai ponias, — jūs turit žinoti, kad ginčų ir barinių liga yra užkrečiama. Ligos bakterijos auga kaip mielės šiltoje tešloje, nes vaikai nenori ir nemoka nusileisti. Jūsų mergaitės turėtų išgirsti ką nors taip barantis ir ginčijantis, kaip jos daro. Žinot, ponias, jūs su savo vyru turit suvaidinti Jonės ir Janės roles. Jūs barkitės tais pačiais žodžiais ir dėl panašių dalykų, kaip jos. Manau, galit nesiginai-byti ir nesimušti, kaip jos daro... Pamatysit, kokie bus puikūs vaisiai.

Mama padėkojo ponias už patarimą ir pakabino ragelį. Ėmė ruošti rytojaus sunkiam darbui. Juk peštynės ir berniai nėra lengvas darbas. Jis kainuoja daug energijos, jėgų ir sveikatos.

Mergaitėms grįžus iš mokyklos, ji tyčia padavė didesnę obuolį vienai iš jų. To užteko, kad karas prasidėtų. Mergaitės grįžo irzlios ir pešėsi dėl kiekvieno menkniekio: dėl dantų šepetėlių, dėl eilės praustis, dėl vietos lovoj, dėl apkloto, kas privalėjo užgesinti šviesą, keno didesnę koją, kuri gali plačiau išsižioti, kuri turi daugiau dantų ir t.t.

Kitą rytą pirmoji atsibudo Jonė ir jau norėjo gnybti seserį, kai tėvų kambaryje išgirdo triukšmą. Staiga durys atsidarė ir įbėgo mama.

— Oi, mergaitės! Mūsų lovoje yra baisus voras...

— Ar tu jį matei, mama? — paklausė Jonė.

Tuo tarpu atsibudo Janė ir, iš papratimo, šoko iš lovos šaukdamas išsigandusiu balsu. Bet mama šaukė už ją stipriau ir rodėsi baisiai išsigandusi. Janė, tik ką pakilusi iš miego, nesuprato, kas buvo nutikę.

— Kas atsitiko, mama, — paklausė ji.

— Oi, mūsų lovoje, mano pusėj yra baisus voras...

— Bet mama, jei ten yra baisus voras, kodėl tėtė guli ir švilpauja?

— Aš nieko nežinau... Tėtė taip sakė ir aš bijau...

— Gerai, einam ir pasižiūrėkime pačios, — pasakė Jonė.

Mergaitės įėjo į tėvų miegamąjį, atvertė užklodą, apžiūrėjo visur. Niekur voro nesimatė. Tėvas vis dar gulėjo ramus ir žiūrėjo į lubas šypsodamas.

— Tėtė, kodėl gąsdini mamą?

— Oi! Ar ji labai išsigando? — greitai jis šoko iš lovos, pagriebė rankšluostį ir nuskubėjo į vonią smagiai besijuokdamas.

— Cha cha cha, šiandien mano eilė pirmam praustis...

Mama nubėgo paskui, daužė kumštimis vonios duris, reikalaudamas, kad įleistų.

— Tai ne tavo, bet mano eilė praustis pirmai.

— Pervėlu! Aš užsirakinau duris ir jų neatidarysiu.

— Apgavikas, sukčius... kartojo mama vis daužydama duris.

Mergaitės pažiūrėjo viena į kitą. To jos niekad nebuvo iš motinos girdėjusios ir jas labai stebino toks tėvų elgesys.

Bėgam greitai rengtis, — pasakė Janė. — Jos greitai nudūmė į savo kambarį ir tyliai tvarkėsi. Tuo tarpu vonios kambaryje tęsėsi berniai:

— Tu šluosteis mano rankšluosčiu. Tai mano rankšluostis...

— Visai ne! Tai mano.

— Bet ką tu padarei? Juk tu paėmei mano šukas.

— O tu aną dieną pagrobei mano sportinį megstinį!

Per pusryčius tėvas paėmė liniuotę, pamatavo apelsiną, perplovė pusiau, didesnę pusę sau pasiimdamas. Mama atėmė iš jo. Besipešdami apvertė kavos puodelį, susilaistė rūbus. Kai iškepė kiaušiniene, mama sau prisikrovė lėkštę su kaupu, tėvui paliko vos pusę tiek. Tėvas pažvelgė į ją piktai ir prašvokštė pro dantis:

— Besarmatė!

— Jei aš besarmatė, tai tu negausi šiandie vairuoti automobilio.

— Tu labai klysti. Aš šiandien vairuosiu. Tu važinėjai visą pereiną savaitę.

— Ot melagis! Aš važiauvau tik ligi vaistinės, o tu net golfo žaisti.

— Man visai nesvarbu. Aš važiuosiu ir tiek.

Mama pradėjo kukčioti, lyg verktų.

Mergaitės pavalgė žodžio neištarusios, pakilo nuo stalo, pabučiaavo tėvus ir išskubėjo į mokyklą.

Vakarienės metu vaidinimas tęsėsi. Tėvas pasvėrė mėsos gabalus ir pasiėmė didesnę. Motina pagriebė didesnę keptą bulvę ir suskaičiavo pupas, paskirstydama kiekvienam po lygiai. Užsigardžiuoti buvo skanus pyragas, kurį mergaitės labai mėgo. Janė atnešė jį ir iškilmingai padėjo prieš tėvą, kad tas jį padalintų. Tada motina pastvėrė jį sakydama:

— Ne tėvas, bet aš jį padalinsiu...

— Jis man priklauso padalinti, — atkirto tėvas ir smarkiai patraukė į save, kad pyragas visas sueižėjo. Mergaitės ėmė verkti.

— Mamyte, tėveli, prašome nustoti bartis ir ginčytis dėl niekų. Tiesiog baisu, kai jūs taip baisiai kalbat...

— O mes galvojome, kad tai jums labai patinka, — tarė tėvas nustebusiu balsu.

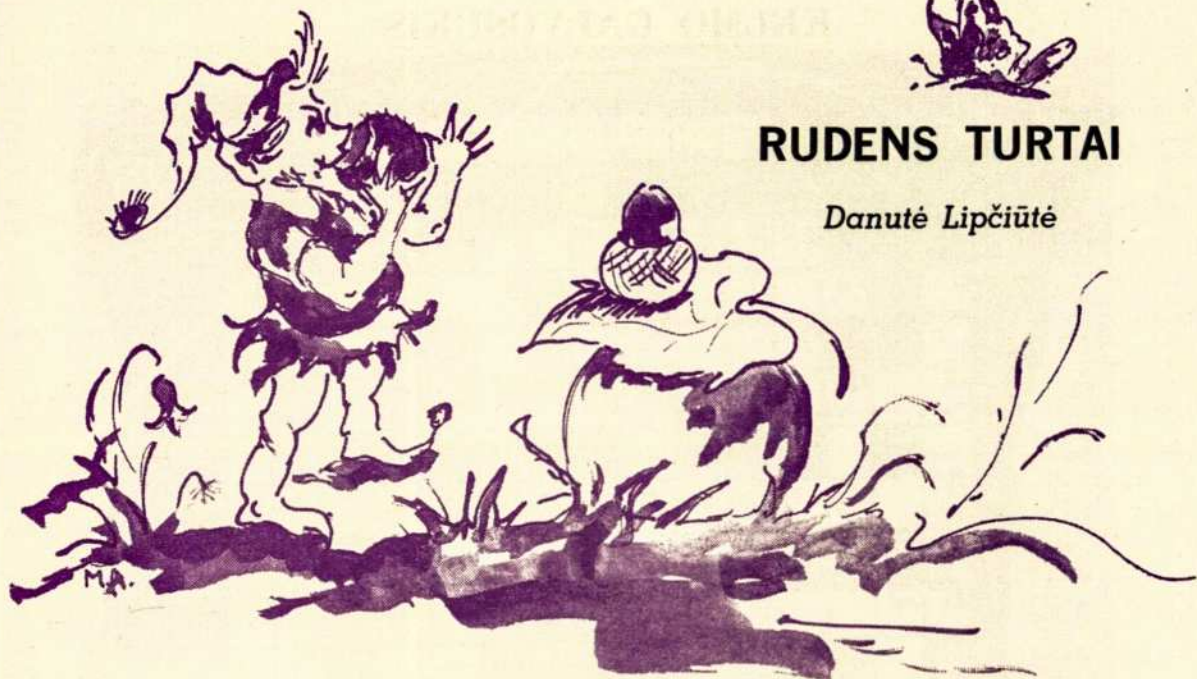
— Kaip jūs taip galite galvoti? Mes esam baisiai nelaimingos, kai jūs baratės.

— Peštynės yra baisus dalykas, — pridūrė Janė.

RUDENS TURTAI

Danutė Lipčiūtė

Rudenėlis geras dėdė
Turtų glėbius žemėn bėrė:
Vaisiai, uogos ir daržovės
Mezgė, noko ir lapojo.
Byra žirniai lyg karoliai,
Dega, rausta pamidorai,
Agurkėliai žali pūpso,
Kietos galvos aug' kopūstų.
Ir salotos minkštos, traškos,
Buvo saldžios šiomet braškės...
Dynai snaudžia pasipūtę,
Triauškia morkas jau Birutė.

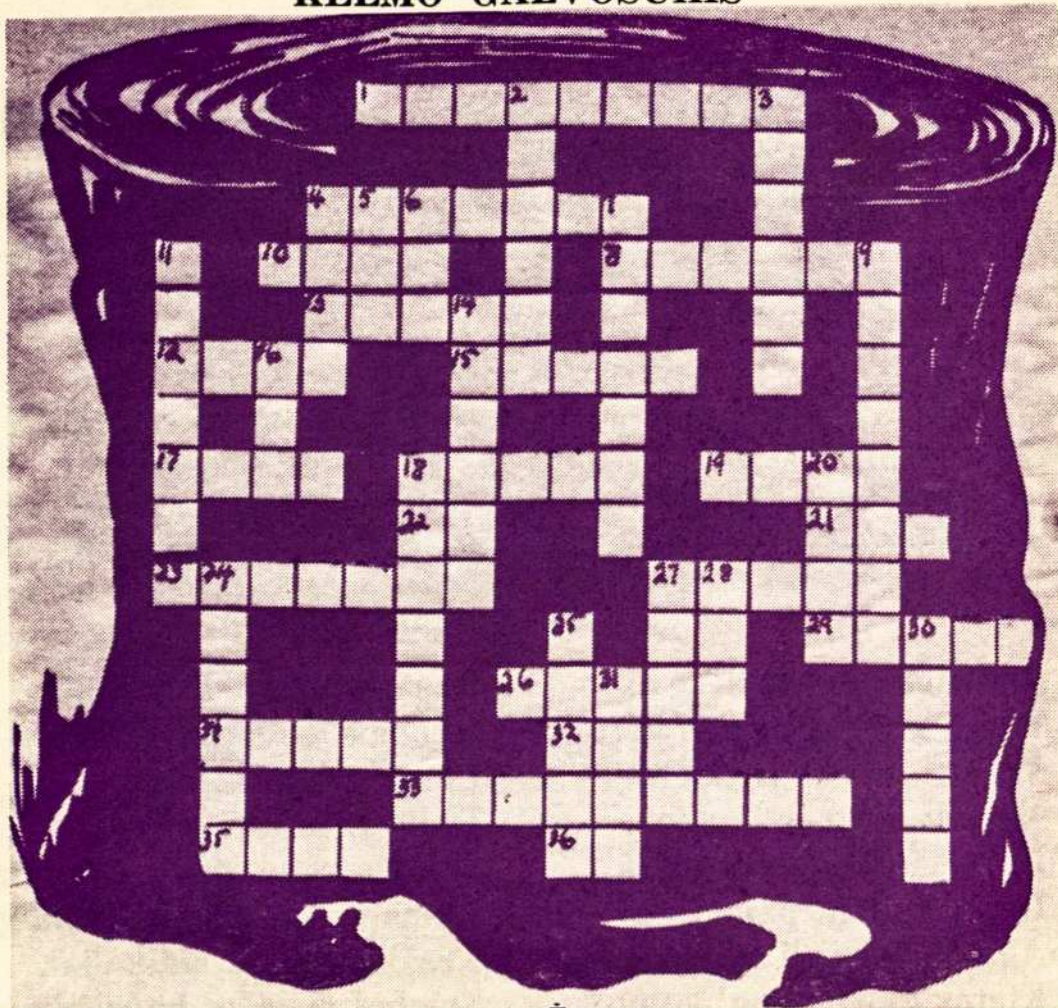
Rasa šviežią bulvę skuta,
Krapais apibers ją Rūta,
Linda ritina arbūzą,
Dalia aižo kukurūzą...
Saldžią ropę Milda graužia,
Linas skina gelsvą kriaušę,
Traška rausvi ridikėliai,
Sriuboj maudos burokėliai...
Kvepia obuoliai puodynėj,
Slegia bastučius statinėj:
Mama ruošia žiemai maistą,
Rudens turtai tenagaišta...

— Jei norit žinoti visą tiesą, — kalbėjo mama, — mudu su tėte nemėgstam bartis ir ginčytis, bet viso to išmokom iš jūsų. Mes užsikrėtėm ta baisia barnių liga nuo jūsų... Jei jūs pažadėsit daugiau nebesiginčyti...

— Iš tikrųjų, kam bartis ir ginčytis visą dieną, jei galima dėl visko gražiai susitarti, — pridūrė tėvas.

Jie visi susikibo rankomis ir pasižadėjo daugiau niekad nepradėti ginčų. O tą svarbų įvykį šeima atšventė kavinėje valgydami ledus ir gerdami kavą. Mergaitės visai nepaisė, kad padavėja atnešė vienai didesnę, kitai mažesnę ledų porciją. Jos tik nusišypsojo ir mirktelėjo viena kitai.

KELMO GALVOSŪKIS

Skersai:

1. Vienuoliktas mėnuo.
4. Duonos forma.
8. Pasitikėjimas.
10. Kareiviai žūsta...
12. Kas pagaus...?
13. Bėga pamažu (skystis).
15. Asilas, mot. giminė.
17. "Pasiliko" sutrumpinta.
18. "Skarmalams" padalintas per pusę.
19. Tyku.
21. Pažymi kas virš ko padėtas.
22. Ne šita.
23. Skautų organizacijos vienetas.
26. Trečiasis metų laikas.
27. Skanu.
29. Atskiras žmogus.
32. "Mūsų" sutrumpinta.
33. Lengvas miegas.
35. Sangražinis įvardis.
36. Nutildymo žodelis.

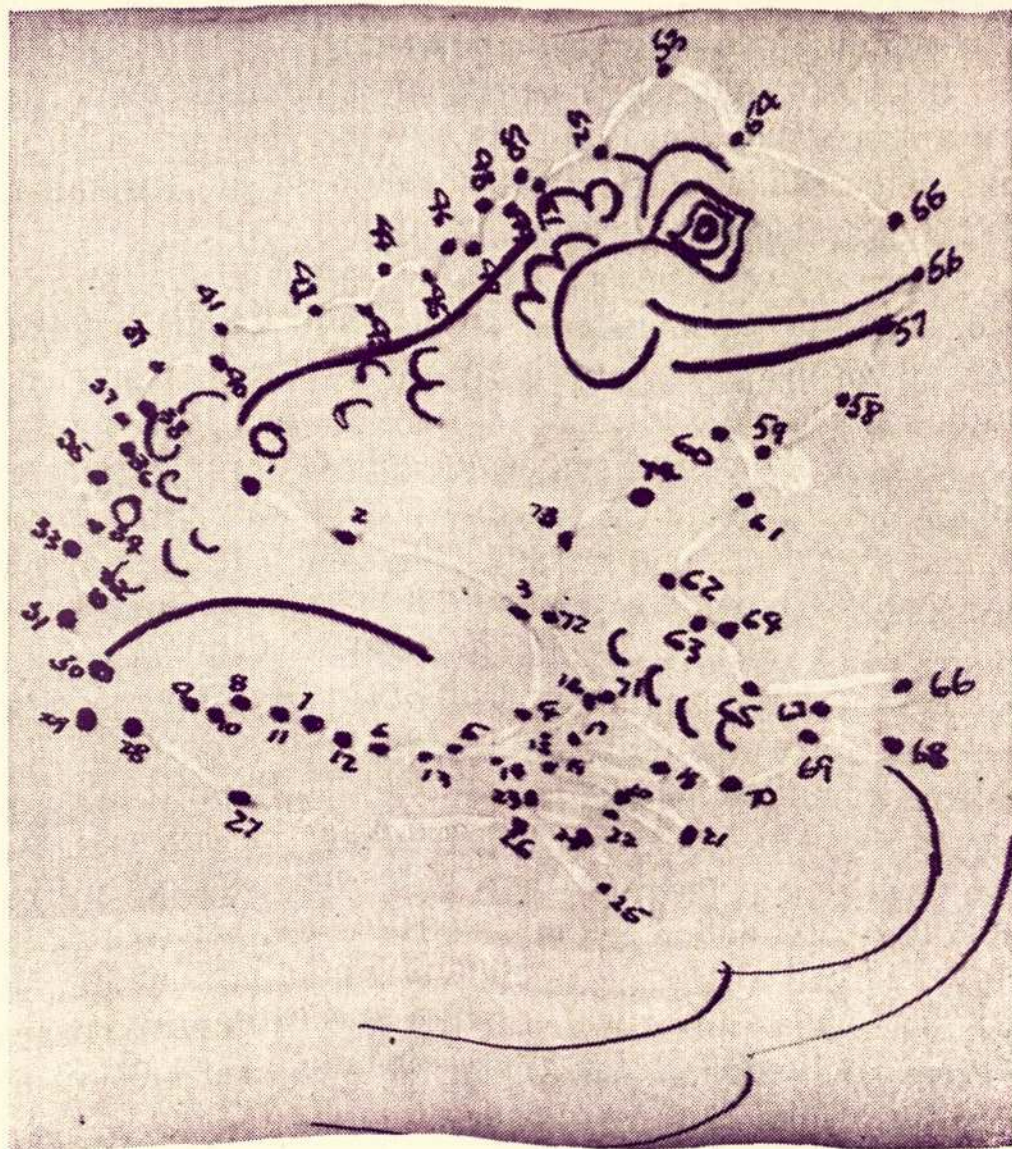
Žemyn:

3. Didelis šaukštas.
4. Suaugę geria... pusryčiams.
5. Ilgas laikotarpis.
6. Panašus į "pro".
7. Jei kas svyla, jaučiasi... kvapas.
9. Upės vanduo, kuris smarkiai bėga yra...
11. Lukštas.
14. Grindims tepalas.
16. Žodelis naudojamas sustiprinti sakinio prasmę.
18. Kieta permatoma medžiaga.
20. Rūbų tinkamumas pagal laiko papročius.
24. Kūno dalis.
25. Sudaužys.
27. Ko yra daug, to...
28. Sakalo.
30. Bičių padirbamas produktas.
31. Muzikos instrumentas.

(Atsakymai psl. 27)

TRUPUTĮ PAGALVOK

Jei nežinot kas esu,
Sužinosit pieštuku.
Vandeny sau gyvenu —
Moku daugelį dainų

PUPUTIS KELIAUJA NAMO

Linutė

— Ai, — pagalvojo Puputis vieną gražų rytą.

— Man cirko jau gana, noriu namo.

Ir pateko peliukas į svetimą automobilį. Jis manė, kad visi automobiliai žino, kur jis gyvena, bet štai atsirado toks pikčiurna. Puputis visai negalėjo su juo susikalbėti. Jis tūnojo tamsiame plyšelyje ir bijojo.

Visas suprakaitavęs, kailiuko plaukai pasistoję lyg ežio, stypsojo tamsiausiam automobilio kampe peliukas. Dar tokios kelionės Puputis niekad neturėjo. Kiekvienas kauliukas skaudėjo kitaip.

Ir kada ta mašina sustos, galvojo tyliai ir garsiai peliukas. Bet ji riedėjo vis greičiau ir greičiau; kartais atrodė, kad ji nuriedės nuo stataus kalno, suduš ir daugiau nieko nebeliks. Ir peliukas niekad vėl nebebus peliukas.

— Kaip baisu, — cyptelėjo nesavu balsiuku!

Tamsu ir taip nejauku. Dar krato. Bum, bum... Stai gus trenksmas ir mirtina tyla. Lyg ir sustojo ta baisyji mašina, kuri nori peliuką kažkur išvežti. Puputis labai atsargiai išsitiesė, atlaisvino kojų, kelis kartus pamaskatavo uodegyte ir mėgino išlįsti iš tos baisyios skylės. Greitai išsikrapštė, užlipo ant mašinos sėdynės, bet štai vėl nelaimė — pataikė ant kažko slidaus. Ponia garsiai šūktelėjo ir mostelėjo ranka atviro lango pusėn. Puputis, prarađęs lygsvarą, mėgino išsilaikyti ant lango, bet baisyji ponja greitai suko lango rankeną.

— Ai-ja-jai, skauda, — pasigirdo skaudus peliuko bal-
siukas. Ponia visiškai nekreipė dėmesio, tik skubėjo užda-
ryti langą. Puputis slidinėjo tai į vieną, tai į kitą pusę — o
langas toks slidus.

Ir uodegytė tokia ilga šiandien — kad jis niekaip ne-
gali jos ištraukti iš už priverto lango.

Ponia trinktelėjo į langą ir peliukas nusirito žemėn...
Jis gulėjo ir nejudėjo. Viskas juoda ir daug taškiukų. Pe-
liukas pilnas tų taškiukų — lyg kas rašalu būtų jį apliejęs.

Valandos bėgo viena per kitą vis didesniais žingsniais.
Kai daug dienų prabėgo ir buvo kažkaip saulėta, peliukas
pajuto, kad visi taškučiai iš jo išlakstė. Jis gulėjo po dide-
liu laukinio augalo lapu. Dar tik vienas didelis skausmas —
didesnis už peliuką — laksto jo pilvuko viduje. Kai jis iš-
bėgs, Puputis vėl bus sveikas ir linksmas.

— Trakšt, pykšt... pokšt... tiesiai į peliuko lapuoto na-
melio stogą.

Ir štai didžiulė skylė, o ant žolės didžiulis riešutas. Pu-
putis kyštelėjo nosytę ir net nesumirksėjo, kai pro jį pra-
zvimbė greitutė voveraitė. Peliukas bėgo paskui ją, kiek
tik kojytės nešė, nes jis atsiminė, kad rudenį daug voverių-
čių lakstydavo medžiais ten, kur jis ir jo mamytė gyvena.
Gal jis kaip nors pakliūs namo... Peliukas turbūt aplakstė
du milijonus mylių ir visai netyčia atsirado prie krūvutės
drėgnų akmenėlių.

— Aš namie!!! — Ir užrietęs galiuką skaudančios
uodegytės, skriejo namo. Bėgo taip greit, kad ir skausmas
iš pilviuko iškrito. Bėgo be sustojimo, pataikė tiesiai į urvą.

Mamytės dar nebuvo. Peliukas greitai išlandžiojo vi-
sus kampus ir pritūpęs prie lango žiūrėjo į ore lakiojan-
čius lapus. Jis nutarė, kad geriausia stovykla peliukams
namie, miške su gyvuliukais, kurie žino kelius namo...

Galvosūkio (psl. 24) atsakymai — Skersai: 1. lapkritis, 4. kepalas, 8. viltis, 10. kare, 12. vėją, 13. varva, 15. asilė, 17. liko, 18. skarm, 19. ramu, 21. ant, 22. ta, 23. skiltis, 27. gardu, 29. asmuo, 32. mūs, 33. snaudulys, 35. savo, 36. ša. Žemyn: 3. samtis, 4. kava, 5. era, 6. per, 7. svilimo, 9. sriaunus, 11. ke-
valas, 14. vaškas, 16. juk, 18. stiklas, 20. mada, 24. kaulas, 25. sumuš, 27.
gausu, 28. aro, 30. medus, 31. dūda.

UŽ JŪRIŲ MARIŲ

Raminta staiga atsimerkė ir pašoko nuo suoliuko.

— Mamyte, kad tik kas nors ten Lietuvoj atspėtų, ko labiausiai noriu — ji nusijuokė ir pradėjo gaudyti gelsvus lapus, krintančius nuo kaimynų klevo.

— Kad tik būt galima tą nuostabią Neringą sudėti į dėžutę ir atsiųsti čia, toli už jūrių marių. Taip kaip toj pasakoj, mama. Atsimeni, visas miestas buvo sugrūstas į paslaptinę skrynelę. Reikėjo tik paploti, kad jis čia pat atsirastų.

Mama nusišypsojo ir tęsė pasakojimą.

— Būtų puiku, jei pati galėtum pamatyti nepaprastas Neringos kopas. Didžiosios kopos atrodo kaip balta mūro siena. Šie baltieji rūmai atrodo pastovūs, bet jie nuolat keičiasi. Vėjas neša kopų smėlį, o papėdėje marių ilgi liežuviai, lyg kardai siekia kopas nugramzdinti į jūros dugną.

Kartais, eini sau — žiūri dairais, ir staiga, negali tikėti savo akimis. Ar čia vaidenas! Kopų smėlyje matosi jūros bangos it veidrodyje. Pažiūrėjus arčiau, galima atpažinti praeivių veidus. Vėjas kopas taip nudailino ir nublizgino, kad marios tikrai jose atsispindi. Dažnai tenka truputį stabtelt — tu, manau, išsigąstum. Tarp senų miškų kelmų baltuoja kaulai. Tai briedžių ir šernų likučiai. Lietaus nuplauti, kaitrios saulės išdžiovinti jie pralaimėtos kovos paminklai. Gamtos jėga negailestinga — jai turi nusilenkti žvėrys ir retkarčiais neatsargus žmogus. Vėjas, išrašęs savo raštą kopose, dažnai sustiprėja ir tampa audra. Baugu tada! Jūra siaučia čia pat, o nešamas smėlis skverbiasi į akis, į nosį, į ausis, į plaukus.

— Man primena Saharos dykumą — Neringa lyg Lietuvos Sahara, ar ne?

— Taip, Raminta, galima ją taip pavadinti. Tą vasarą, kai aš ten vasarojau, vienas senas žvejys pasakojo kaip didelė kopa ties Juodkrante griuvo į vandenį. Ji sukėlė tokį smarkų trenksmą, kad net Juodkrantėje ir Nidoje buvo aiškiai girdėti, lyg griaustiniui sugriaudus. Kuršių Mariose kilo labai didelės bangos.

Žmonės savaip aiškina šiuos gamtos reiškinius. Yra viena pasaka apie paslaptinę mergaitę. Žvaigždėtomis naktimis, kai jūra rami, sidabrinėj mėnulio šviesoje, iš vandens iškildavo sala. Ant jos pasirodavo graži mergaitė su ilgais gelsvais plaukais papuoštais lelijų vainiku. Ji dainuodavo širdį raminančias dainas, ir jos tyras balselis skambėdavo taip gražiai, kad jauni žvejų sūnūs ateidavo prie kranto pasiklausyti. Ne vienas išdrįsdavo išplaukti į šaltas marias į salelės pusę. Drąsūs jie buvo, bet jūra klastinga. Išplaukę, jie niekados negriždavo — nei jų, nei laivelio jokio ženklo nelikdavo. Ties sala atsiverdavo bedugnė, prarydavo drąsuolį ir pačią salelę. Tai gamtos aukos.

Vienas neužmirštamasis Neringos kampelis yra Tylos slėnis.

— Mamyte, koks gražus vardas? Kodėl jį taip vadina? Turbūt, kad tylu...

— Taip, ten tylu. Iš trijų pusių Tylos slėnį supa kalnai. Čia taip pat vyksta nenuilstama gamtos kova, bet vanduo, vėjas ir smėlis grumiasi tyliai. Tik didesni smėlio grūdėliai šnara vėjo judinami. Plonytės smilgos palengva siūbuoja, nors trumpam prilaikydamos sidabrinis smėlynus. Kartais, jei gerai įsiklausai, gali girdėti muziką. Neringos kopos dainuoja, kaip ta stebuklinga mergaitė. Melodija švelni, liūliuojanti, bet gali būti audringa, baisi.

— Bet mamyte, — pertraukė pasakojimą Raminta. — Kaip tai gali būti? Ar aš taip pat išgirsčiau kopų muziką? Ar jos man dainuotų tas pačias dainas, kurias tu girdėdavai?

— Nežinau, Raminta. Jei labai įsiklausytum, gal išgirstum. Ne visi supranta jūros ir vėjo kalbą. Vieni ją pažįsta nuo pat mažens, kiti staiga išgirsta, vėl kiti niekad jos negirdi.

— Gal tau būtų įdomiau ieškoti įvairių pėdsakų smėlyje. Gal surastum kokio briedžio pėsakus, o gal pastebėtum, kad po lietaus čia pelkinių varlių būta ir gandrų bus tikra puota. Kartą mačiau kaip visas pulkas tokių varliukščių slidinėjo kopų šlaitais. Jos atsigula ant pilvo ir maskatuoja kojomis, kol įsibėgėja.

Raminta ilgai juokėsi iš tų keistų varlyčių, bet kadangi vakaras buvo šaltas, mama pakilo nuo suolo ir ragino ją vidun:

— Šiam kartui bus gana, vaikeliai. Tiek daug vaizdų prisisėmei, kad galvelė gali susprogti!

(Bus daugiau)

STATEMENT OF OWNERSHIP

"EGLUTĖ" — THE LITTLE FIR — magazine for children published monthly except July and August by the non-profit — Lithuanian Cultural Institute. Edited by the Sisters of the Immaculate Conception Convent, R.F.D. 2, Putnam, Conn. 06260

AR ŽINAI ...

Apie gintarą?

Kas yra gintaras ir iš kur jis?

Penktame amžiuje prieš Kristų graikų rašytojas užrašė štai kokią padavimą apie gintaro kilmę. Faetonas norėjo įsitikinti, ar jis tikrai saulės dievaičio Helijs sūnus, todėl paprašė tėvo pasivažinėti saulės vežimu. Tačiau Faetonas negalėjo suvaldyti žirgų. Saulė prisiartino prie žemės, kilo baisi audra, upės išdžiūvo ir žmonių odos pajudavo nuo karščio.

Dievų karalius Zeusas labai supyko ir Faetoną nutrenkė perkūnu. Šis nukrito į Eridano upę. Jo trys seserys pavirto medžiais ir jį apverkė ant upės kranto. Iš jų ašarų susidarė gintaras.

Romėnų istorikas jau po Kristaus gimimo aiškino, kad gintaras yra sustingę pušų sakai. Dabar mokslo žmonės sako, kad prieš milijonus metų tikrai buvo gintarmedžių girios. Tai tam tikros veislės eglės ir pušys, kurios turėjo ypatingus sakus. Kai audros ir kiti medžiai bei medžių ligos sužalojo tuos gintarmedžius, jie išleido sakus žaizdoms gydyti. Kol žaizdos, atsivėrusios nuo šakų sulaužymo, neužgydavo, sakai nuolat tekėdavo. Jie užliejo medžių kamieną ir žemę. Kartais visokie vabaliukai, patekę į varvančius sakus, taip pat buvo užlieti. Spygliai, žiedai, paukščių plunksnos dažnai įklimpdavo į sakus. Ir dabar randami gintaro gabalai, kuriuose matosi įvairūs daiktai.

Per tūkstančius metų gintarmedžiai buvo užlieti žemėmis, o paskui jūra. Gintaro dabar randama Baltijos jūros pakraščiuose mūsų tėvynėje Lietuvoje, todėl Lietuvą svetimieji dažnai vadina gintaro kraštu. Tas paslaptinasis gintaras yra trapus, lengvai piaustomas ir nudailinamas. Jo spalva įvairi: šviesiai geltona, rusva, kartais net balkšva su geltonu atspalviu. Uždegtas dega šviesia liepsnele ir skleidžia malonų kvapą. Iš jo daro daugiausia įvairius papuošalus.

MŪSŲ KŪRYBA

RUDUO

Jau atėjo rudenėlis,
Nebežydi daugiau gėlės.
Krenta lapai geltoni.
Vėjas blaškos gatvėmis.

Žmonės šluoja ir grėboja,
O tų lapų vis yra:
Nes maloni vasarėlė
Priaugino jų gana.

Aušra Baronaitytė
K. Donelaičio mokykla

LIETUVA PRIEŠISTORINIAIS LAIKAIS

Įvairios iškasenos duoda pagrindo spėlioti, kad lietuvių protėvių gyventa Baltijos jūros pakraščiuose maždaug prieš 7000 metų. Manoma, kad jie atkeliavo iš pietinės Europos ir buvo vadinami aisčių vardu. Aisčiai yra kilę iš indoeuropiečių tautų šeimos. Aisčių buvo keletas atskirų tautelių — giminių: žemaičiai, aukštaičiai, prūsai, jotvingiai, latgaliai, žiemgaliai, sėliai ir kurliai. Ilgą laiką teko jiems kariauti su įvairiais priešais. Dabar iš jų likusios tik latvių ir lietuvių tautos. Aisčių kalba yra labai sena ir tik lietuviai ir latviai ją tebekalba, nors latvių kalba jau gerokai nukrypus nuo senosios aisčių kalbos. Lietuvių kalba yra viena iš seniausių indoeuropiečių gyvųjų kalbų.

Senovės lietuviai gyveno atskiromis giminėmis. Svarbesniems reikalams, buvo šaukiami giminių pasitarimai. Jų vadai buvo vadinami seniūnais.

Anų laikų lietuviai vertėsi medžiokle, žuvininkyste ir žemdirbyste, nes miškai buvo pilni įvai-

riausių žvėrių ir paukščių, o ežerai ir upės — visokių žuvų. Sėjo įvairius javus, augino naminius gyvulius, turėjo bičių.

Nors lietuviai buvo taikūs žmonės, priešų užpulti, turėjo kariauti. Atsirado karo vadų, kurie užkariaudavo daugiau žemių, atsi-
vedavo karo belaisvių.

Senovės lietuviai buvo pagonys — gamtos reiškinių garbintojai. Jie garbino: saulę, mėnulį, žvaigždes, perkūną; ugnį laikė šventa ir amžinai kūrendavo. Mirusių kūnus degindavo arba laidodavo su visais jų mėgiamaisiais daiktais. Vėlesniais amžiais giminės pradėjo susijungti ir sudarė kunigaikštystes. Tada jos geriau galėjo gintis nuo priešų. O dar vėliau visus mažus kunigaikštukus sujungė į vieną valstybę kunigaikštis Mindaugas. Jis tada vadinosi Lietuvos Karalius. Tas įvyko prieš 700 m. Taigi Lietuvos valstybė susikūrė prieš 700 metų.

Janina Kolytė
K. Donelaičio mokykla

ALP 1785
L.arch.

LAPKRIČIO ŠVENTĖS ir VARDINĖS

1. **VISI ŠVENTIEJI**
Maturinas, Kirenija / Gydautas, Vaivara
2. **VĖLINĖS**
Jorandas, Maura / Žyvas, Gedilė
3. Eleras, Silvija / Vosgaila, Nora
4. Karolis Baromejus, Modesta / Manivydas, Vaida
5. Katenas, Bertilė / Auktumas, Judra
6. Severas, Edvena / Ašvydas, Vygaudė
7. Amarandas, Karina / Sirtautas, Gata
8. Keturi vainikuotieji broliai kankiniai:
Severas, Severinas, Karpoforas ir Viktorinas /
Svirbutas, Doma
9. Teodoras, Eustaliija / Aušautas, Beda
10. Andrius Avelinietis, Trifonas / Kaributas, Nirmeda
11. Martynas, Menas / Vygintas, Suda
12. Martynas I, popiežius / Astikas, Nauna
13. Didakas, Stanislovas Kostka, Enata / Norvydas, Eirimė
14. Juozapatas, Veneranda / Romantas, Saulenė
15. Albertas Didysis, Leopoldas / Vaidila, Žada
16. Gertrūda, Gobrijonas / Vaišivydas, Tyda
17. Grigalius Stebukladaris, Salomėja / Getautas, Gilvilė
18. Konstantas, Amandas / Lizdeika, Valia
19. Elzbieta, Medana / Dainotas, Rimgaila
20. Feliksas, Eudas / Jovydas, Vyta
21. **MARIJOS AUKOJIMAS**
Kolumbanas, Amelberga
22. Cecilija, Filemonas / Steikintas, Vandra
23. Klemensas I, pop., Lukrecija / Doviltas, Liubartė
24. Jonas nuo Kryžiaus, Firmina / Rumbautas, Kaita
25. **PADEKOS DIENA**
Kotryna iš Aleksandrijos, Alnotas / Svilkenis. Germė
26. Silvestras, Petras Aleksandrietis / Dobilas, Siga
27. Virgilijus, Bilhilda / Skomantas, Girda
28. Sostenas, Hortulanas / Rimgaudas, Vakarė
29. Saturninas, Iuminata / Daujotas, Vėla
30. Andriejus, Arnoldas / Saugardas, Linksma

“EGLUTĖ” sveikina visus, kurie švenčia vardines!